

Jornada:
La transició, l'autogeneració i l'autoconsum energètic, i el paper de les energies renovables

LA MIRADA LEGAL

Anna Rigol i Roset

7 de Juny, 2019

D'on venim? (I)

- Art. 9 Ley 24/2013, de 26 de desembre, del Sector Elèctric
- Real Decret 900/2015, de 9 d'octubre, pel que es regulen les condicions administratives tècniques i econòmiques de les modalitats de subministrament d'energia elèctrica amb autoconsum i de producció amb autoconsum.

D'on venim? (II)

- **Impost al sol:** l'obligació de contribuir al finançament dels costos i serveis del sistema en la mateixa quantia que la resta de consumidors. Conseqüència: la inviabilitat econòmica de l'autoconsum.

- **Negació de l'autoconsum compartit:** art. 9: referència a un únic consumidor, art. 4.3 RD 900/2015: *“En ningún caso un generador podrá conectar a la red interior de varios consumidores”*.
 - **Voluntat del regulador:** considerar xarxa de distribució, i no xarxa interior, les instal·lacions destinades a més d'un consumidor per tal de garantir la seguretat i la qualitat del subministrament. L'art. 4.3 es una concreció tècnica de l'art. 39.3 LSE, que defineix la xarxa de distribució.

- **Dues modalitats principals d'autoconsum:** únic subjecte productor i consumidor i impossibilitat de vendre els excedents (Tipus 1) i dos subjectes, productor i consumidor, possibilitat de vendre els excedents (Tipus 2).

Primer punt d'inflexió

STC 68/2017, de 25 de maig: **inconstitucionalitat i nul·litat de l'art. 4.3 RD 900/2015:**

“El Tribunal considera que del tenor del apartado tercero del artículo 4 del Real Decreto 900/2015 no se desprende que la prohibición que establece pueda explicarse como una mera concreción técnica de lo dispuesto por el artículo 39.3 LSE en relación con las instalaciones de distribución. El artículo 4.3 del Real Decreto 900/2015 parte de la existencia de redes interiores de varios consumidores cuya existencia niega la Abogacía del Estado en su argumentación. **Nada permite excluir que la susodicha “red interior de varios consumidores”, más allá del ámbito estricto de las instalaciones contempladas en el artículo 39.3 LSE, se corresponda con lo que técnicamente se denominan “instalaciones de enlace”,** es decir, con aquellas que a través de la acometida unen la red de distribución con las instalaciones interiores o receptoras de cada uno de los usuarios que puedan encontrarse en una misma urbanización o edificio, y que discurren siempre por lugares de uso común pero que permanecen en propiedad de los usuarios, los cuales se responsabilizarán de su conservación y mantenimiento (conforme establece la instrucción técnica complementaria para baja tensión ITC-BT12 del Ministerio de Ciencia y Tecnología).”

On som ara

- Llei 24/2013, de 26 de desembre, del Sector Elèctric, en la seva redacció donada pel Real Decret-Llei 15/2018, de 5 d'octubre, de mesures urgents per la transició energètica i la protecció dels consumidors.
- Real Decret 244/2019, de 5 d'abril, pel que es regulen les condicions administratives, tècniques i econòmiques de l'autoconsum d'energia elèctrica.

A més a més,

- Avantprojecte de Llei de Canvi Climàtic i Transició Energètica.
- Esborrany del Pla Nacional Integrat d'Energia i Clima 2021-2030 (PNIEC)

Principals novetats respecte el règim anterior (I)

Nova redacció art. 9 LSE:

- L'energia autoconsumida d'origen renovable està **exempta de tot tipus de càrrecs i peatges**.

Matís: Pendent de determinar les “quantitats” per l'ús de la xarxa de distribució quan es tracta d'instal·lacions de generació connectades als consumidors a través de la xarxa de distribució.

- **L'autoconsum col·lectiu** és reconegut a la pròpia definició de l'autoconsum:

“(...) consum per part d'un o diversos consumidors d'energia elèctrica (...)”.

Deixa d'associar-se l'autoconsum amb una instal·lació de generació connectada a la xarxa interior del consumidor i s'amplia el seu abast “territorial” a partir del concepte d'instal·lacions pròximes a les de consum i associades a les mateixes.

Principals novetats respecte el règim anterior (II)

- **Noves modalitats de l'autoconsum:**

Sense excedents: obligatorietat de tenir instal·lat un dispositiu que impedeixi la injecció d'energia excedentària. Un únic subjecte, el subjecte consumidor.

Amb excedents: Dos subjectes, productor i consumidor.

Novetat: la **compensació simplificada**, això és, la possibilitat de compensar els dèficits dels autoconsumidors i els excedents de les instal·lacions de producció associades per les instal·lacions amb potències fins a un màxim de 100 kW.

Principals novetats respecte el règim anterior (III)

- Avantprojecte de Llei de Canvi Climàtic: DF 3^a:

Modalitat de subministrament amb autoconsum amb excedents: per les instal·lacions de fins a 100 kW, es podrà considerar un únic subjecte i no dos, sense perjudici de poder vendre els excedents.

- Esborrany de PNIEC: Mesures específiques de promoció de les energies renovables:
 - **Mesura 1.3: El desenvolupament de l'autoconsum amb renovables i la generació distribuïda.**
 - **Mesura 1.4. Recolzament al sector industrial**
 - **Mesura 1.11 Revisió i simplificació de procediments administratius**
 - **Mesura 1.12 Generació de coneixement, divulgació, sensibilització i formació**
 - **Mesura 4.4 Integració del mercat elèctric**

Principals novetats respecte el règim anterior (IV)

Directiva 2018/2001, del Parlament Europeu i del Consell, d'11 de desembre, relativa al foment de l'ús d'energia procedent de fonts renovables: Article 21 Autoconsumidors d'energies renovables:

- Ser autoconsumidor és un dret.
- Es contempla expressament la figura de l'agregador.
- Les tarifes de xarxa s'admeten únicament en la mesura que reflecteixin els costos.
- Els procediments administratius ha de ser no discriminatoris i proporcionats.
- L'emmagatzematge no pot estar subjecte a cap doble càrrega.
- S'han de preservar els drets i obligacions com a consumidors finals.
- Dret a rebre una remuneració per l'energia excedentària, inclòs des d'un sistema d'ajuda, de manera que reflecteixi el valor de mercat

Principals novetats respecte el règim anterior (i V)

Els EEMM poden imposar taxes i càrrecs únicament si:

- L'electricitat es beneficia d'un sistema d'ajudes i sempre que la viabilitat del projecte no es vegi compromesa.
- A partir de l'1 de desembre de 2026, si la quota global d'instal·lacions d'autoconsum supera el % de la capacitat instal·lada total d'un EM i es demostra que les facilitats que des del sistema s'ofereixen als autoconsumidors suposen una càrrega desproporcionada per la sostenibilitat financera del sistema elèctric.
- Si l'electricitat es produeix en instal·lacions que superen 30 kW de la capacitat instal·lada total d'electricitat.

RD 244/2019: Instal·lació de producció pròxima a les de consum i associades a les mateixes (art. 3 g) RD 244/2019).

Instal·lacions pròximes de xarxa interior: les connectades a la xarxa interior dels consumidors associats i unides a aquests a través de línies directes.

Instal·lacions pròximes a través de la xarxa (de distribució):

Connectades a qualsevol de les xarxes de baixa tensió derivades del mateix CT.

Connectades en baixa tensió i a una distància no inferior a 500 m.

Ubicats, generació i consum, a una mateixa referència cadastral segons els primers 14 dígits cadastrals (dintre la mateixa parcel·la).

Rellevància d'aquest nou concepte: Ampliació de les possibilitats de l'autoconsum i específicament de l'autoconsum col·lectiu, que surt ja de les comunitats de veïns i es pot articular a través diverses edificacions properes.

RD 244/2019: Autoconsum col·lectiu (I)

- S'admet una comunitat d'autoconsum col·lectiu on hi hagi més d'una instal·lació de generació.
- Ser consumidor associat en un autoconsum col·lectiu no és incompatible amb disposar d'una instal·lació d'autoconsum particular.
- Els consumidors associats han d'estar tots acollits a la mateixa modalitat d'autoconsum.
- Els consumidors associats, han de signar un **acord** que reculli els **criteris de repartiment** de l'energia generada i de l'energia autoconsumida.
- Els criteris de repartiment avui per avui són diversos (en funció de la inversió, de la potència contractada, ...) però **estàtics**, fet que impedeix optimitzar l'autoconsum col·lectiu atenent a la generació i les necessitats de consum de cada consumidor associat. Està **prevista la regulació de criteris dinàmics** (DA 5^a RD 244/2019).

RD 244/2019: Autoconsum col.lectiu (II)

- Aquest acord ha de ser notificat a la distribuïdora, que, en tant que encarregada de lectura, és la responsable d'aplicar-los.
- Els consumidors associats poden optar per una modalitat sense excedents o amb excedents.
- El mecanisme de compensació simplificada pot ser d'aplicació tant si s'opta per la modalitat d'excedents (només en xarxa interior) com sense excedents (art. 14.2 RD).
- En tot cas, per optar per la compensació cal: **1)** font origen renovable; **2)** instal·lació de generació amb una potència no superior a 100 KW; **3)** un únic contracte de subministrament pel consum associat i els consums auxiliars de producció; **4)** instal·lació no acollida al règim retributiu addicional o específic (art. 4 RD).

RD 244/2019: Autoconsum col.lectiu (III)

- Costos del sistema. Peatges d'accés i càrrecs:
 - **Energia autoconsumida:** lliure de peatges d'accés excepte si s'usa la xarxa de distribució. "Quantitats" pendents de determinar per part de la CNMC. Lliure també dels càrrecs del sistema elèctric.
 - **Energia generada excedentària:** no s'abonen **peatges d'accés** quan està subjecta a compensació (art. 14.4 RD). Sí que se n'abonen quan no està subjecta a aquesta modalitat i els excedents es venen al pool o a través de PPA.
 - **Energia subministrada (de la xarxa):** no està exempta de càrrecs.

RD 244/2019: Autoconsum col·lectiu (IV)

- Futures millores a la regulació per l'optimització de l'autoconsum:
 - Regular els criteris dinàmics de repartiment entre els consumidors associats.
 - Fomentar la instal·lació de les xarxes de distribució intel·ligents i la intervenció de sistemes de recopilació de dades amb la tècnica blockchain per facilitar la transacció entre consumidors associats.

Mesures de foment de l'autoconsum (I)

- La distinció entre consumidor i propietari de la instal·lació (art. 5.2 RD 244/2019) permet que terceres persones assumeixin la inversió de la instal·lació i se'ls pugui retribuir a partir dels estalvis assolits.
- Facilitats en la tramitació administrativa per a la instal·lació de producció (més enllà de la distinció entre instal·lació de fins a 100 KW –RD 1699/2011- i de més de 100KW – RD 1955/2000-):
 - **No** es requereixen permisos d'accés i connexió per les instal·lacions de potència igual o inferior a 15 kW en sòl urbanitzat.
 - **No** s'inscriuen al RIPRE les instal·lacions en la modalitat sense excedents amb independència de la potència ni les acollides a la modalitat amb excedents amb compensació fins a 100 kW.
 - Inscripció al Registre administratiu d'autoconsum d'energia elèctrica d'ofici.
 - Generalitat: Futura integració del procediment de seguretat industrial amb el procediment pròpiament d'energia.

Mesures de foment de l'autoconsum (II)

- Mesures de foment que es poden adoptar en l'àmbit local:
 - Subjecció al règim de comunicació prèvia “immediata” en la intervenció urbanística en l'àmbit local (Ordenança tipus ICAEN).
 - Bonificacions en l'IBI i l'ICIO en l'àmbit local (Ordenança tipus ICAEN).

HOLTROP^{SLP}
TRANSACTION & BUSINESS LAW

www.holtropslp.com
Via Augusta 10, 08006.
Barcelona. Spain.

T: (+34) 93 519 33 93
F: (+34) 93 517 56 07
info@holtropslp.com